

DE INTERNATIONALE GELDMARKT.

De grootste zeeslag sedert Trafalgar, heeft plaats gehad en de Russische vloot is bijna geheel vernietigd zonder dat dit merkbaren invloed gehad heeft op den toestand der internationale geldmarkt. Waarom die onverschilligheid? Ontging aan de beurzen de historische beteekenis dezer nieuwe overwinning van het Rijk der Zon? Gaven zij zich geen rekenschap, dat, nadat reeds de ijsvrije haven aan de Stille Zee gevallen was die Rusland's Siberische spoorweg, door een zijtak met Port Arthur verbonden, een uitweg naar de zee verzekerde, nu de vernietiging der Baltische vloot voor jaren de nationale en territoriale ontwikkeling van het Ozarenrijk zal belemmeren? Dat van een verder krachtig optreden in het Verre Oosten voor Rusland geen sprake zijn kan, maar al het werk dat in tien jaren volbracht is vruchteloos schijnt en een nieuw krachtig Rijk in die streken de plaats van het, ook door binnenlandsche onlusten geteisterde land gaat innemen, dat in één woord de politieke aardrijkskunde een geheel ander aanzien verkregen heeft.

Oogenschijnlijk heeft geen dezer gezichtspunten op de beurzen den minsten invloed gehad. Ten eerste omdat zij niettegenstaande de verandering die de nederlagen van Frankrijk's bondgenoot in den toestand van het Tweevoudig Verbond gebracht heeft aan geen verstoring van den Vrede onder de Europeesche Mogendheden gelooven, en in die meening versterkt zijn nu Frankrijk's Minister van Buitenlandsche Zaken Delcassé, als zoodanig aftredende, een vergelijk tusschen Duitschland en zijn tegenstander in zake het Marokkaansche geschil mogelijk maakt. En ten tweede omdat men algemeen meent dat, nu geslagen te land en ter zee, Rusland meer gehoor zal schenken aan den raad van zijn bondgenoot en vrienden om met Japan eene eervolle vrede af te sluiten.

In elk geval weigert men te Parijs, waar men vóór het vernietigen der Baltische vloot, meer geneigd scheen om de nooit afgebroken onderhandelingen met de Russische Regeering wegens overname van een nieuwe post Russische schatkistobligatiën te hervatten, thans beslist om den bondgenoot verder te steunen zoolang de oorlogspartij te St. Petersburg elk voorstel tot bemiddeling van de hand wijst.

Misschien, dat reeds vóór dit opstel het licht ziet, de stem van het gezond verstand zal hebben gezegevierd. Zoo niet, dan zal Rusland, steeds meer en meer op eigene krachten aangewezen, na wegtrekking zijner nog belangrijke creditsaldo's aan de Spree en aan de Seine dan ook op monétair gebied de gevolgen ondervinden van den bloedigen strijd waarbij het zijne krachten uitput. En in het tegenovergestelde geval zal zonder twijfel de internationale haute finance bereid zijn om Rusland door overneming zijner leeningen de betaling der oorlogsschuld aan Japan te vergemakkelijken. Vooral zal dit het geval zijn wanneer men de zekerheid verkrijgt, dat niet alleen de vrede tot stand komt maar men ook te St. Petersburg de hand aan den ploeg slaat om in het Russische Rijk die hervormingen in te voeren welke leiden kunnen om rust en orde te verzekeren en de economische ontwikkeling te bevorderen van een land, dat goed bestuurd, met zijne groote hulpbronnen, als voorname graanschuur, producent van petroleum enz. in weinige jaren de crisis zal kunnen te boven komen die nu het Rijk doormaakt. Vooral zal dit mogelijk zijn wanneer het bericht zich bevestigt dat Serge Witte als Rijkskanselier aan het hoofd der Regeering geplaatst zal worden. Die staatsman toch geniet niet alleen het vertrouwen der internationale haute finance wier medewerking onontbeerlijk is om tot de economische ontwikkeling van het zóó geteisterde land te geraken, maar hij heeft ook op politiek gebied bewezen, dat zijne gedragslijn steeds in het belang van zijn vaderland en van den vrede was. De geschiedenis van zijn bondgenoot in 1870—1871 door Duitschland geslagen, wies grondgebied door den vijand bezet bleef — hetgeen in Rusland niet het geval is daar de oorlog op vreemd terrein gevoerd werd — maar die na weinige jaren weder eene voorname plaats onder de volkeren wist in te nemen, wijst aan het Czarenrijk den weg dien het te bewandelen heeft. De verbetering van den economischen

toestand zal voor Rusland nog te gemakkelijker zijn omdat welke ook de jobstijdingen waren, die van het slagveld of ten opzichte der binnenlandsche onlusten in het Rijk gemeld werden, Ruslands bondgenoot en vrienden buitenslands er geen oogenblik aan gedacht hebben om zich te ontdoen van de Russische schuldbrieven waarin zij hun spaarpenningen belegd hebben. In dit opzicht hebben de voornaamste markten in Russische fondsen Parijs, Berlijn en Amsterdam eene koelbloedigheid aan den dag gelegd die nog te meer uitkwam toen een gedeelte der internationale pers en talrijke speculanten trachtten het Russische crediet te ondermijnen en eene paniek in het leven te roepen die voor alle markten de schromelijkste gevolgen zoude kunnen hebben gehad.

Terwijl in het Verre Oosten gebeurtenissen hebben plaats gehad die op de wereldgeschiedenis en op het wereldverkeer van den grootsten invloed zullen blijken, heeft men op financieel gebied niet stil gezeten noch hebben de uitgiften der strijdvoerende landen de toestand der internationale geldmarkt gewijzigd. Zelden is het inderdaad voorgekomen, dat de internationale haute finance eene zóó groote bedrijvigheid heeft ontwikkeld als waarvan wij sedert het uitbreken der vijandelijkheden getuige waren, noch werd geld, niettegenstaande op nijverheidsgebied eveneens eene voortdurende levendigheid heerschte, duurder in prijs. Twee oorzaken hebben daartoe medegewerkt. Ten eerste omdat van de zijde der strijdende partijen zoowel in hun eigen belang als dat hunner geldschieters alles vermeden werd wat de internationale geldmarkt zou kunnen verontrusten, en droegen al hunne beschikkingen den stempel van met zorg en kennis van zaken te zijn voorbereid; en ten tweede was de goudproductie steeds stijgende en kon zich de goudvoorraad der circulatiebanken steeds vermeerderen. Sedert tien jaren met ruim 400 millioen gulden toegevoegen zagen wij de jaarlijksche productie van 790 millioen in 1899, in 1904 878 millioen bereiken, steeg de goudvoorraad der Europeesche banken in die laatste jaren van 3925 millioen gulden, heden op 5233 millioen gulden en de dekking hunner fiduciaire circulatie door goud van 52.36 op 62.90 percent.

Die sterke positie van Europa's voornaamste crediet-instellingen bracht er veel toe bij om de toekomst met vertrouwen te gemoet te zien, want hetzij de oorlog wordt voortgezet dan

wel dat de strijd der natiën op handelsgebied in het Verre Oosten de tegenwoordige bloedige kamp vervangt, in beide gevallen is het voor de financiëele en commerciëele wereld beemoedigend te weten, dat de toestand der instellingen belast met de uitgifte der fiduciaire circulatie, en waar zij voor hare discontoomzettingen en beleeningen kan aankloppen, eene zoo krachtige is. In den laatsten tijd is wel is waar de interventie der circulatiebanken minder noodzakelijk geweest, vond puik papier overal nemers tot koersen die belangrijk onder den officiëelen discontovoet bleven. Maar zoo werkelijk het sluiten van den vrede gevolgd zal worden door eene levendigheid van zaken op allerlei gebied die men in handelskringen voorziet, zal zeker de passieve rol der circulatiebanken in eene veel actiever veranderd worden, terwijl ook Rusland voor de betaling der aan Japan te vergoeden schadeloosstelling zoowel als voor de uitbreiding van zijn spoorwegnet millioenen noodig zal hebben en dus alle reden bestaat om hoogere geldkoersen en een ruimer beroep op de circulatiebanken te voorzien.

Ook met het oog op de gesteldheid der markten is het aangenaam dat die instellingen zóó sterk zijn. Want wanneer ook vele leeningen zich bij de uitgifte in een schitterend succes mochten verheugen zoo is al het ingeschrevene nog niet in vaste handen gegaan, is er nog veel fonds bij de Banken beleend en zijn nog talrijke andere financiëele operatiën in het verschiet. Ook de toenemende geldbehoefte der Britsche Koloniën, gemeenten enz., de nieuwe verkeerswegen die in voorbereiding zijn, maken het gewenscht dat de circulatiebanken krachtig blijven.

Onder de landen die het meest vreemde fondsen invoerden behoort zonder twijfel Duitschland dat van 1 Januari tot 15 Mei 1905 voor niet minder dan 1378 millioen Mark aan de markt bracht (tegen 661 millioen gedurende dezelfde periode in 1904.) Die uitgiften, verdeeld over meer dan 100 prospectussen, konden natuurlijk niet nalaten om tot groote verlevendiging der zaken van de Deutsche banken mede te werken op een oogenblik, dat reeds de Deutsche nijverheid een tijdperk van bloei doormaakte zoo als slechts zelden was waar te nemen. Maar het invoeren van buitenlandsche fondsen, het streven der Deutsche bankwereld om aan alle internationale operatiën van beteekenis mede te werken en door het oprichten van nieuwe ondernemingen

in overzeesche landen met Amerika en Engeland in het strijperk te treden en Duitschland's vlag over alle zeëen te doen wapperen, konden niet nalaten om op den Duitschen wisselkoers tijdelijk een ongunstigen invloed uit te oefenen. Dit nog te meer omdat Duitschland's uitvoer van steenkolen ten gevolge der bekende werkstakingen in het Ruhrdistrict teruggegaan is, terwijl zijn invoer, van grondstoffen enz. ten gevolge der levendige behoeften der nijverheid sterke toeneming aantoonde. In de eerste vier maanden van 1905 bedroeg die invoer 16.071.582 metrieke tonnen tegen 14.198.176 in dezelfde periode in 1904 terwijl de uitvoer van 12.748.146 op 11.919.750 metrieke tonnen terugging. Dus toenemende invoer en verminderde uitvoer op een oogenblik dat Duitschland aan andere landen de tegenwaarde te geven had der gekochte fondsen, en tijdelijk millioenen had vast te leggen in de opgerichte ondernemingen, aan te leggen spoorwegen enz. in overzeesche gewesten. De wisselkoersen op het buitenland die in de laatste maanden reeds herhaaldelijk aanleiding tot gouduitvoer naar Nederland, Frankrijk enz. gegeven hadden blijven zich dan ook voortdurend bewegen in de nabijheid van den koers waarop Duitschland genoodzaakt zijn zal de tegenwaarde van het door dit land verschuldigde in goud te betalen. Reeds gingen bij een chequekoers van 20.49 kleine posten goud van Hamburg naar Londen zonder dat bij de sterke goudvoorraad waarover de Deutsche Rijksbank beschikt er eenige vrees behoeft te bestaan dat, zelfs wanneer de uitvoer van goud toenam, de Bank tot eene verhooging van haar tarief zal hebben over te gaan. Maar de hooge wisselkoersen waarmede Duitschland te kampen heeft zijn niet alleen voor de nijverheid, die de in te voeren grondstoffen hooger betalen moet dan dit bij een gemiddelde koers het geval zou zijn, schadelijk, maar zij toonen ook aan dat het zóó ondernemende land sterk boven zijne krachten werkt. Duitschland heeft zonder twijfel in den laatsten tijd op elk gebied groote vorderingen gemaakt en zijn plaats onder de voorname handelsnatiën weten te handhaven en te bevestigen; het heeft door het afsluiten van handelsverdragen met bondgenooten en bevriende natiën de onzekerheid ten opzichte over de toekomstige tolpolitiek weten te doen ophouden, al is dit ook in menig opzicht ten koste der nationale nijverheid en ten gunste van den landbouw geschied; zijne banken in Brazilië, Argen-

tinië, Chili en Mexico gaven voor 1904 niet alleen bevredigende dividenden, maar nemen ook een krachtdadig aandeel aan de ontwikkeling dier landen, welke nog in haar eerste stadium is, maar men krijgt, vooral wanneer men de toestand ter plaatse heeft kunnen bestudeeren, toch den indruk dat Berlijn de boog te sterk spant. En de ongunstige handels- en betalingsbalans van het Duitsche Rijk komt in den stand der wisselkoersen, die getrouwe barometer ter beoordeeling van de economische gesteldheid van een land, helder uit. Daarenboven gaat Duitschland nu spoedig tot de uitgifte van kleine bankbiljetten over. Volgens de Duitsche bankacte van 14 Maart 1875 mochten slechts biljetten van 100, 200, 500 en 1000 Mark worden uitgegeven. Men wil nu ook biljetten van 20 en 50 Mark uitgeven om zoodoende tegemoet te komen aan de behoeften der industriele bevolking. Misschien had men er beter aan gedaan meerdere goudstukken van 10 Mark te doen vervaardigen dan biljetten in het leven te roepen wier gebruik op ruime schaal verzekerd, slechts eene verhoogde fiduciaire circulatie en wel der niet metalliek gedekte circulatie zal ten gevolge hebben en dus eene vermindering der belastingvrije circulatie na zich zal sleepen. Dit nog te meer omdat men de tegenwoordige Reichskassenscheine van 20 en 50 Mark wil intrekken en door biljetten van 5 Mark en nieuwe biljetten van 10 Mark wil vervangen.

Zulke kleine coupures van papiergeld geven echter tot allerlei ongeriefelijkheden aanleiding. Een der groote klachten die steeds in Italië tegen de kleine biljetten vernomen werden was dat zij door veelvuldig gebruik ten slotte onleesbaar werden en tot allerlei knoerijen aanleiding gaven. In het kort het zal blijken dat, evenals dat in Italië bleek, dezelfde werkman die nu op een fünfmarkschein aandringt ten slotte toch liever een zilverstuk van 5 mark dan een onrein, verminkt biljetje in betaling zal nemen.

En eene verhoogde papiercirculatie zal, wij zagen het in Amerika, tevens tot ongunstige wisselkoersen leiden. Daarmede heeft dit land, waar tevens eene overtollige zilvercirculatie bestaat, nog steeds te kampen vooral nu alle steamers talrijke Amerikanen naar Europa vervoeren en uit dit verkeer voortdurende vraag naar wissels op Londen, Parijs enz. voortspruit. Cable transfers noteeren dan ook heden 4.8735 dollars, en nu ook Amerika's

invoer toenemende is schijnt het dat weldra gouduitvoer naar Europa tot de mogelijkheden behoort. Intusschen wijzen de Associated Banks eene voortdurende vermindering hunner surplus reserven aan, die deze week slechts 6.050.000 dollars bedroegen (tegen 31.760.000 dollars in dezelfde week van 1904). De Amerikaansche schatkist heeft toch 6 April van de Banken 50 percent der bij de Banken gedeponeerde Regeeringsgelden opgezegd waardoor dat lichaam zich de vrije beschikking verzekerde over ongeveer 29 millioen dollars, waarvan reeds op 15 Mei de helft binnenkwam terwijl de betaling der andere helft 1 Juli moet geschieden. Verder deed Japan ongeveer 2 millioen dollar van zijn uit zijne jongste ook in Amerika geplaatste leening voortspruitend creditsaldo in goud van New-York naar San Francisco ter verscheping naar Yokohama overmaken, terwijl het deficit der Amerikaansche Staatsbegrooting nog ongeveer 36 millioen dollars bedraagt. Voeg daarbij de onthullingen bij de Equitable Assurance Society, de strijd die tusschen enkele leaders der Amerikaansche fondsenmarkt ontbrand is en men zal toegeven, dat naast vele factoren die ten gunste van het ondernemende ijverige Amerika pleiten ook andere bestaan die het noodig maken den toestand der Amerikaansche geldmarkt aandachtig te volgen. Het Amerikaansche budget en de Amerikaansche wisselkoers toonen aan, dat ook aan de andere zijde van den Atlantischen Oceaan schaduwzijden bestaan waarmede des te meer rekening dient gehouden te worden nu de Vereenigde Staten hunne zaken steeds verder in het Zuiden trachten uit te breiden en hun bankiers de financieele regeling van menige noodlijdende Centraal Amerikaansche Republiek tot hun programma gaan doen behooren. Natuurlijk kan een optreden van de zijde van Amerika ten gunste van de zoo zwaar beproefde Europeesche bezitters der schuldbrieven dier Staten slechts heilzame gevolgen hebben maar het verhoogt tevens Amerika's invloed ten koste van Europa in streken waar nog oneindig veel te doen is en de ondernemende Jonathan zal zich wel niet tot het regelen der schulden der Republieken bepalen maar tevens er voor zorgen, dat hij ook in andere richting het leeuwenandeel verkrijgt van de nieuwe spoorwegen, kanalen enz. die dáár te bouwen zijn, dat hij voor zijn handel en voor zijne artikelen zich een ruim afzetsgebied en geregelde afnemers verzekert.

Even als in China, Afrika en andere deelen der aarde zal dus ook in Centraal-Amerika de strijd op handelsgebied tusschen Amerika en Europa eene uiterst scherpe worden, zal vooral Engeland alle zeilen hebben bij te zetten om dáár zijn zaken uit te breiden. Gelukkig waren Groot-Brittanie's handelsomzetten in de laatste maanden ten gevolge der toenemende koopkracht van de zilverlanden vooruitgaande, toont ook de maand Mei eene toename van zijn uitvoer van 4.140.350 pd. st. aan en onder- vond zijn wisselkoers overal ten gunste van Engeland daarvan de gunstige gevolgen. Maar het zal in elke richting alle krachten moeten inspannen om het hoofd te kunnen bieden aan zóó geduchte concurrenten als Amerika en Duitschland die, beiden, het grootste gedeelte van den wereldhandel tot zich trachten te trekken. Maar de besprekingen bij de Londensche Kamer van Koophandel, het benoemen van handelsagenten in verschillende deelen der aarde en de studie van belangrijke handelskwestien bij de Board of Trade bewijzen dat men aan de Theems door- drongen is van de noodzakelijkheid om de handen uit den mouw te steken.

Londen, 7 Juni 1905.

C. ROZENRAAD.
